

ABSTRAKT

Tato práce přináší přehled o klimatických rekonstrukcích pokrývajících svrchní holocén ve střední Evropě. Pro kvantitativní určení teploty či srážek se používají nepřímé zdroje informací o dané klimatické proměnné, tzv. proxy data, která lze členit na několik typů: nízko i vysokofrekvenční variabilitu klimatu s ročním rozlišením zachycují letokruhy stromů; biologická proxy data, včetně palynologických, vypovídají spíše o dlouhodobějších změnách podnebí na základě změn složení taxonů a jejich ekologických preferencí; chemismus sedimentů, včetně stabilních izotopů ^{18}O a ^{13}C , může prostřednictvím frakcionace a dalších procesů podávat informaci o podmínkách v době vzniku či depozice materiálu. Přírodní archivy doplňují dokumentární data, zachycující klimatické extrémny a podnebí až s měsíčním rozlišením. Střední Evropa je pokryta 44 kvantitativními paleoklimatickými rekonstrukcemi využívajícími zmíněné typy proxy dat, ovšem většina studií se zabývá pouze posledním přibližně 1 000 let. Výzkumy na českém území rekonstruují teploty i srážky, ale pokrývají jen nejmladších ~600 let. Zatímco variabilita úhrnů srážek na úrovni desetiletí nevykazuje dlouhodobé trendy a studie si mezi sebou poměrně odpovídají, rekonstrukce teplot se neshodují na načasování a intenzitě chladných výkyvů v rámci Malé doby ledové, ale zachycují společně oteplování od poloviny 19. století.

Klíčová slova: paleoklimatologie, proxy data, svrchní holocén, střední Evropa